

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

MOȘTENIREA VIITORULUI

momentul omagial, sărbătoresc al acestei veri, cu semnificații dintre cele mai largi și mai concludente în care se cuprind toate biografiile țării pe un fragment de timp care însumează de fapt o epocă, Plenara C.C. al P.C.R. și activului central de partid consacrată aniversării a douăzeci de ani de la istoricul eveniment care a fost Congresul al IX-lea și alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. Își prelungește ecourile de inimă și constință făcând arcul de legătură cu sărbătoarea de la 23 August, cu munca, viața și creația tuturor pentru înfăptuirea exemplară a hotărârilor Congresului al XIII-lea, a Programului de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Cuvântarea de excepțională importanță pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o în cadrul plenarei se constituie într-un strălucit excurs istoric, politic și social asupra dezvoltării noastre în acest timp de fier și dinamic răstimp, cel mai bogat din întreaga noastră existență, și așează în sfera unei înțelegeri majore, deosebite ca orizont și putere de reflecție, întregul esafodaj de probleme pe care le-au pus și le pun progresul și civilizația țării, sensul mersului ascendent și neîntrerupt al mersului nostru înainte. Oricum om de bună credință — spunea secretarul general al partidului — care privește la tot ce s-a realizat în patria noastră, la transformarea însăși a geografiei României — prin marile lucrări de construcții, de înnoire a orașelor și satelor, prin lucrările vaste de irigații, prin realizarea Canalului Dunăre-Marea Neagră — poate să constate cu forță că devenit stăpîn pe bogățiile naționale, pe destinele sale și își făurește în mod conștient propriul său viitor. Explicația, care este de fapt adevărul, este exactă și evidentă dar și de o factură prin excelență morală a acesteia, este a celui hotărâtor și neincetat impuls pe care Congresul al IX-lea al partidului l-a dat dezvoltării tuturor domeniilor de existență, explicația este a orienturilor bine gândite și bine fixate în mișcarea generală a progresului și civilizației, este munca uriașă care a primit semnele tot mai noi și mai distincte ale creației, ale științei și tehnicii celei mai înaintate. Spre mîndria și recunoștința tuturor, explicația are însă și un temel de mare personalitate. Așa cum se spunea în Omagial adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, în conștiința comunistilor și a întregii națiuni s-a înscris al strălucite contribuție determinantă a secretarului general al partidului la elaborarea strategiei și tacticii revoluționare, a celor mai reprezentative probleme rezolvate de complex ale construcției noi orînduirii. O viziune proaspătă, științifică, un puternic suflu nou, profund înnoitor în înțelegerea și desfășurarea întregului proces de transformare revoluționară a societății și a omului, o gândire vastă, revoluționară, un de-

mers continuu și cuprinzător sub absolut toate raporturile existente politice și sociale, iată, în mare, caracteristicile și dimensiunile acestei epoci care emană de la proeminența personalității a celui cărui partidul și poporul l-au încredințat cîrmă și forța destinului național. Această-i și garanția supremă a înaintării noastre în timp pe coordonatele unei opere politice, economice și sociale fără precedent.

Congresul al IX-lea al partidului, a inaugurat un drum istoric, de cea mai întinsă și mai înaltă prefigurare a viitorului, Congresul al XIII-lea al partidului a deschis noi perspective economice, științifice și culturale românești, dezvoltări sub semnul unor noi cerințe și mai ales al unor noi posibilități, al realizării unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile și sectoarele de activitate. În lumina acestor condiții și pe temelul propriilor realități, al răspunderii cu care întreaga societate privește propriul său prezent și viitor, plenara C.C. al P.C.R. și activului central de partid a adoptat, în unanimitatea expresiei sale de voință și acțiune, **Apelul adresat comunistilor, tineretului și activității populare, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la Congresul al IX-lea, în vederea îndeplinirii exemplare a hotărârilor Congresului al XIII-lea, a Programului partidului de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Hotărârile și orientările adoptate în urmă cu 20 de ani, se spunea în acest mobilizator document, drumul glorios de istorice înfăptuirii, parcurs în perioada care a trecut de atunci, poartă pecetea inconfundabilă a personalității și acțiunii politice revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, strălucit militant comunist și patriot înflăcărat, conducător cu o înaltă dăruire și profundă cuprinzătoare, care a făcut din înflorirea continuă a patriei, a bunăstării și fericirii poporului, țelul întregii sale vieți și activități de peste cinci decenii în mișcarea revoluționară, în rîndurile partidului comunist.

Unitatea moral-politică și socială în jurul partidului, al secretarului său general, angajarea fermă, revoluționară în expresia sa de supremă legămînt față de patrie și popor au un desăvîrșit teren de continuită și amplă acțiune în economie, știință și cultură, în muncă, gândire și creație pentru ca obiectivele stabilite de cel de al XIII-lea Congres să dobîndească argumentele tot mai edificatoare ale faptelor, criteriul și limbajul de fapt al activității temeinice, revoluționare. Mesajele-angajament ale țării fac în această privință dovada unei profunde și responsabile angajări. Drumul e mereu mai înalt și mai complex iar forța de căluzire spre faptele de minne ale țării primește girul concret al faptelor exemplare de azi. Moștenirea viitorului are în acest fel proba și semnificația unui prezent tumultuos. Ca și constința unei dăruiri pe măsură.

Luceafărul

Juștin Năstose: Proiect pentru un monument al păcii

jurnal de poet

Impresă cu un grup mai mare de scriitori aproape din toată țara am fost timp de patru zile într-o documentare în câteva uzine și ferme din județele Dolj și Olt, acolo unde se lucrează din greu, așa cum o facem și noi zi de zi la gura vînturilor satelor și sutolelor de pagini ale cărților noastre.

Inteligența înțelegerea cu oamenii ce își fac lucrul lor așa cum trebuie este prilejul unei mari bucurii.

Există o stare de jubilație a sufletului în fața faptelor bune săvîrșite de om prin răbdare, jertfă aproape ca și în fața marilor, desăvîrșitelor iramusei ale naturii.

Am văzut și am stat de vorbă cu oameni ce și-au pus sufletul și toată priceperea de-

DĂBULENI

cenii de-a rîndul ce se apropie de vîrstă pensionării lăsînd în urma lor o avere națională spre folosul de obște.

Așa l-am înțeles aici la Dăbuleni pe inginerul dr. profesor învățat Baniță ce și-a pus viața în ridicarea unei grădini unice în Europa din nisipurile umbriate dintre Jiu și Dunăre, de la marginea sudică a țării.

Treizeci și patru de mii de hectare de nisipuri răzătoare, printr-un efort colectiv de un sfert de veac, iată-le grădina în întregime, o grădină ce aduce an de an rezultate incredibile pentru cel ce nu a putut

Ioan Alexandru

Continuare în pag. a 6-a

INTILNIRILE „LUCEAFĂRULUI” ÎN JUDEȚUL DOLJ ÎN PAGINILE 4-5

Costinești au fost încununată cu lauri opere cinematografice aparținînd celor mai buni autori români de cinema. Numele lor reprezintă astăzi certitudinea pentru viitorul filmului românesc.

Se constituie, așadar, un spirit de emulație devenit fertil și deosebit de activ. Nu știu dacă va fi chiar așa, însă criticului îi place să creadă că peste ani vom putea vorbi despre „școala de film de la Costinești”, sau despre „școala de la Costinești a filmului românesc”.

Se va înțelega în măsura în care de la an la an concursul își va demonstra viabilitatea și rolul de catalizator tematic și stilistic. Nu are loc aici un simplu concurs de filme. Costinești înseamnă o agoră a filmului românesc, un cadru de examinare și de confruntare. Între cinești și publicul tînr se instituie un climat de seriozitate. Chiar dacă se discută direct, neprotocolar, pe plajă, sub soare. Prin Radiovacanța, însă, la notă de problemele filmului cu tematică pentru tînrul o întreagă lume tînră. Dacă mai ținem seama și de faptul că Secvența, publicația concursului cu apariție în fiecare zi (seară), re-

Ioan Lazăr

Continuare în pag. a 6-a

Ceas de rod

o, prințul de griu din țara de griu sosește cu mantie-albastră pe umeri se coc grele spice pe urma pașilor lui și se aud privighetori deslușindu-l cărările la ceas de datină și toamnă ; o, prințul de griu din țara de griu sosește ușor murmurînd și-n soapele lui prind horă de boabe fecioarele cîmpului în fiecare boabă-o fecioară, în fiecare pas mișcător o rotire de planetă intrată-n zodia rodului. o, unde calcă prințul de griu din țara de griu se face de îndată-o fîntînă limpede și frumos cresc lanuri alături în fiecare lan o orchestră-a pămîntului bun — toate cîntecele suie prin mine țîndu-și cumpăna lor rotitoare prin frunză și fruct spre lumină ; pe unde trece prințul de griu se-aude, se vede rumenindu-se piinea.

o, iată, prieteni : e ceasul cînd prințul de griu va sosi poate spre seară, poate la noapte, să țesim să-l deschidem spre cîntec, vocalele toate !

Florentin Popescu

DOUĂ DECENII DE CULTURĂ SOCIALISTĂ

Telegramă

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Impărtășind sentimentele de dragoste și recunoștință ale întregului nostru popor, oamenii scrisului vă aduc un profund omagiu cu prilejul împlinirii a două decenii de cînd ați fost ales, prin voința unanimă a comunistilor, în supremă funcție de secretar general al partidului.

Vedem în dumneavoastră pe Omul ale cărui eforturi neobosite și-au pus pecetea de neșters pe tot ceea ce s-a înfăptuit în România acestor douăzeci de ani. De numele dumneavoastră este legată faurirea unei societăți moderne, cu o industrie și o agricultură în plin avînt, cu o viață spirituală înfloritoare. Climatului efervescent instaurat după Congresul al IX-lea a făcut cu putință și obținerea unor realizări deosebite în domeniul creației literare, care a putut, astfel, să contribuie în mai mare măsură la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste.

Find-adînc onorată de aprecierile pozitive pe care le-ați formulat în atîtea rînduri cu privire la împlinirile literaturii și artei, la rolul acestora în ansamblul activității politico-educative, știm că sintem încă datorii față de cei care constituie însăși rațiunea existenței profesiei noastre, milioanele de cititori de pe întreg cuprînsul patriei, la o profundă cunoaștere vieții, a preocupărilor și aspirațiilor oamenilor muncii, de a crea opere de o înaltă ținută literară, pătrunse de suflul generos al umanismului revoluționar, de încrederea neștersă în destinul glorios al României.

În aceste zile de înflăcărată afirmare a unității poporului în jurul partidului, al secretarului său general, vă asigurăm, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom face tot ceea ce ne stă în puteri pentru a îndeplini cu cinste misiunea pe care ne-ați încredințat-o, pentru a înălța și mai sus patria eternă, spre viitorul socialist și comunist.

UNIUNEA SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Seninul frumuseții artistice

In ultimele săptămîni, am simțit nevoia să am găsit răgazul să mă întorc — cu ce plăcere nostalgică ! — pe filele marilor noștri istorici și critici literari dintre cele două războaie, pentru a lua, cum îmi place să spun, o priză de bună luciditate, pentru a-mi reface criteriile judecării înaintea trecerii la următorul roman, la înfăptuirea viitoarelor mele proiecte. Exercițiu util, cu nebanuite foloase, adevărat tonic moral pentru oricine minuieste până și simte nevoia să-și primenească cu aer proaspăt spațiul spiritului și al laboratorului și să aprecieze în ce măsură și-a făcut datorria față de înaltele imperative ale culturii populare.

Am zăbovit pe dense, solide pagini semnate de Iorga, Ibrăileanu, Eugen Lovinescu, George Călinescu și, cititor întotdeauna, bucuros să se lase pradă comparațiilor, sintezelor și inevitabilelor visări, mi-am oprit așezat, la un capăt de rînd sau de capitol, să trag o linie și să schitez o concluzie la o perioadă sau alta a literaturii noastre clasice.

Interesant și tulburător : faptele, înaintările, împlinirile și liniile directoare ale literaturii române din trecut nu se intrerupeau odată cu încheierea studiului sau a cărții, ele își prelungeau înțelesul și își articulară demersul, ca un ecou și o confirmare peste timp, în arcul zilei prezente, în izbinzile literaturii vremii mele, strecurîndu-mi în constință întrebarea de-o acută răspundere : în ce măsură strădania noastră, a scriitorilor acestei epoci, se ridică la înălțimea speranțelor puse în noi de atîția iluștri artiști ai culturii românești.

Pîrsește, un răspuns cuprinzător e greu de dat, însă netașul meu sentimente și acele sperințe au fost și sînt în mod cîntit, cu vie rivină și inspirată aplicație, onorate, că ideile forță ale înaintașilor, nobilele lor vreri, nu numai că n-au conținut să prezideze lucrarea prezentului, să fertilizeze arta neprefăcută a scrierului, dar au

Mircea Horia Simionescu

Continuare în pag. a 6-a

Flacăra veșnic vie a umanismului revoluționar

In măsura în care așa cum își imagina Marx în manuscrisele sale economico-filosofice de tînrere, comunismul reprezintă adevărata rezolvare a tuturor conflictelor dintre om și natură, dintre om și semenul său, dintre existență și esență, obiectivitate și autofirmare, libertate și necesitate, dintre individ și specie, în aceeași măsură el reprezintă „dezlegarea enigmei istoriei”. Cu toate acestea Marx nu nutrea iluzia, eroică de altfel, a unui comunism care se autorevendică în calitate de panaceu. Comunismul, în viziunea sa, însemna mai presus de toate „instaurarea umanismului practic”, un umanism ce revindea adevărata viață omenească, viața reală a omului cu proprietate inalienabilă a acestuia. Consubstanțial comunismului umanismul reflectat în proiecția marxiană originară nu o stare ideală sau un pios desiderat ci o irezistibilă nevoie care dobîndind formă, consistentă și expresivă nemijlociat deschidea în orizontul conștiinței și acțiunii un nou conștient, alternativă revoluției, legitimă opțiunea pentru o revoluție în urma căreia individul, integral dezalienat, să fie și să rămînă în acord cu esența sa umană.

Experiența istorică a luptei revoluționare și

a procesului edificării socialismului și comunismului ne arată însă că instituirea umanismului practic nu se realizează de la sine pe măsură ce accentuează intervenția conștientă a omului asupra împrejurărilor vieții sale materiale.

În primele stadii ale construcției noi orînduirii galgarea de tip reducionista a umanismului practic cu suprimarea proprietății privat-capitaliste sau a oricărei forme de proprietate, fără a se avea în vedere eliminarea tuturor condițiilor ce favorizează înstrăinarea omului, putea să lase impresia dezlegării o dată pentru totdeauna a nodului gordian în care Marx vedea concentrîndu-se acea „enigmă a istoriei” despre care vorbea.

Scrutînd din perspectiva istoriei contemporane devenirea socialistă și comunistă a societății românești se poate constata că ea coincide într-un considerabil grad cu apropierea umanismului revoluționar de către uriașă colectivitate căreia îi aparținem. Un umanism care

Mihai Milca

Continuare în pag. a 7-a

FANTASTICUL, DIMENSIUNE A „PROZEI SCURTE” ROMÂNEȘTI

VASILE VOICULESCU

II. Omul și celelalte vietuitoare ale pămîntului (5)

Iuind seama la rispa de erudiție mitic-antropologică pe care o face, V. Voiculescu aspiră la reepicizarea materiei folclorice originare de o asemenea manieră încît fidelitatea aratăta acesteia să poarte însemnele unui etnografism absolut insolit. Comparativ, de pildă, cu Creangă, Agărbiceanu, Sadoveanu sau Mircea Eliade, într-o atare ordine de idei Ultimul Berevoiu constituie o performanță în totul singulară. Revenind la o observație anterior formulată, în primă instanță, s-ar putea crede că povestitorul nu urmărește altceva decît să confere o exemplară structură navelistică multitudinii de elemente și practici magice care, într-un fel sau altul, sînt susceptibile a intra în atenția demersului său narativ considerat sîns suficient. La acest nivel perceptiv, în fascinantă lui coerență epică, textul dă impresia că este elaborat în virtutea unei încîntătoare calofilii etnologizante. Drept urmare, acțiunea povestirii rezultă din juxtapunerea dezvoltată a

suitei de episoade în care, succesiv și concomitent, are loc reasezarea în loc realistic a unei sau alteia din (am putea zice) microparadigmele magice chemate, a contribui la enunțul temei fantastice de ansamblu. Luîndu-și în serios funcția de mare vrăjitor, Căciula-mpletită acționează în consecință, conformîndu-se punct cu punct scenariului numai de el cunoscut. Cum este și firesc, totul începe cu pregătirile prelininare, ceea ce echivalează cu acțiunea de re-instituire a tabuurilor de mult uitate. Astfel, conform ritului primitiv care acreditează ideea impurității lor în ordinea eficienței practicei magice, femeile sînt din capul locului excluse de la acțiunea ce urmează a se desfășura :

— „Muriți sînt acloa ?
— Nici una.
— Și asta e bine. Nici să nu cuteze vreuna să suie cînt o fi el acolo”.

Este o condiție în legătură cu care Frazer

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 7-a

CONCURSUL FILMULUI CU TEMATICĂ PENTRU TINERET — COSTINEȘTI, EDIȚIA a VIII-A

O agoră a filmului românesc

S-a încheiat nu demult a VIII-a ediție a Concursului filmului cu tematică pentru tînrul, care s-a desfășurat în cadrul Festivalului național „Cin-tarea României”. S-au reconfirmat cu acest prilej multiplele valențe ale unei manifestări devenite tradiționale. Concursul de la Costinești nu seamănă nicicum cu acele acțiuni peste care timpul, trecînd, face să se așeze rutina, inerția, superficialitatea. Concursul este un organism mereu viu și el aproape că funcționează ca un perpetuum mobile al cinematografiei naționale, care a învățat și si-a disciplinată această devenit tradițională. Concursul de la Costinești nu seamănă nicicum cu acele acțiuni peste care timpul, trecînd, face să se așeze rutina, inerția, superficialitatea. Concursul este un organism mereu viu și el aproape că funcționează ca un perpetuum mobile al cinematografiei naționale, care a învățat și si-a disciplinată această devenit tradițională. Concursul de la Costinești nu seamănă nicicum cu acele acțiuni peste care timpul, trecînd, face să se așeze rutina, inerția, superficialitatea. Concursul este un organism mereu viu și el aproape că funcționează ca un perpetuum mobile al cinematografiei naționale, care a învățat și si-a disciplinată această devenit tradițională.

Costinești au fost încununată cu lauri opere cinematografice aparținînd celor mai buni autori români de cinema. Numele lor reprezintă astăzi certitudinea pentru viitorul filmului românesc.

Se constituie, așadar, un spirit de emulație devenit fertil și deosebit de activ. Nu știu dacă va fi chiar așa, însă criticului îi place să creadă că peste ani vom putea vorbi despre „școala de film de la Costinești”, sau despre „școala de la Costinești a filmului românesc”.

Ioan Lazăr

Continuare în pag. a 6-a

MIRCEA MICU: «Poeme pentru mama»

Poeme pentru mama este după toate semnurile titlul de referință al biografinului lui Mircea Micu. Doar temele apăsătoare și cele legate de Avram Iancu, prezente în Cu sufletul în palmă...

prin Goga, o protecție personală a membrilor de raportare la universul natal. Tot așa se pot citi și unele versuri din biografinului...

CAROLINA ILICA: «Tirania visului (II)»

afiată la cincea plachetă de versuri (Tirania visului, II, Editura Eminescu 1985), Carolina Ilica își întregeste o biografie...

CORNELIU OSTAHIE: «Existența de probă»

gabelni, printre gene. Rar printr-un grup editat de localități, existența de probă este...

talina este delicatetea sentimentului și a expresiei. Mircea Micu are cultul poeziei în care sentimentalul este...

atit ca lansare, ca umplere a unui gol afectiv — ci încercând să fie o formă de uitare. În poezia lui Aurel Gurghianu, ce s-ar regăsi sumar...

M. Ungheanu

VIATA CARTILOR

POEZIE

HAZARD ÎNVINS

Liniste — un calm constativ; blinde — în care se toarnă o eleganță melancolică; muzicalitate interioară — vocea discretă a armoniei...

PROZA

MAI MULT DECIT TITLUL

După debutul recent cu volumul de proză (Firesc, Editura Cartea Românească, 1985), Petre Cimpoșu revine în literatură cu un roman...

CRITICA

O MONOGRAFIE — ESEU

Un demers monografic urmărit exclusiv biografic și spiritual al unei personalități, evenimentul interior și identitatea distinctă a unei conștiințe...

venită de la o sensibilitate de naturist transplantată — operație de finete — în mediul, plin de paradoxală patriarhalitate, al orașului. Clădirea, idilic și mai exact pe țesătura străvezie, în care umbrele sint calde, neliniște, plăcute amurguri contemplate de un suflet retrăcit, tensiunile, mici bucurii ale înținerii...

Costin Tuchilă

Aurel Gurghianu: «Diagnosticul străzii», Editura Dacia, 1985.

N. Georgescu

Petre Cimpoșu: «Firesc», Editura Cartea Românească, 1985.

Sultana Craia

Ecatarina Taralungă: «Tudor Vianu», Editura Cartea Românească, 1984.

BREVIAR

CARTI INEXISTENTE CARE... EXISTĂ. O idee care circula tot mai mult în zilele noastre...

este acela al infernului pe care estești îl transportă, cum zice în «Infernul personal muncitor», citind cite o eugeneră autogeneră de «Infernul restructur»...

și pentru beția de cuvinte confuziile un prost exemplu pentru elevi și cu consecințe nefaste asupra formării lor ca oameni. Să nu uităm nici o clipă că sintem datori în procesul de învățământ să prețuim și critica literară...

Un demers monografic urmărit exclusiv biografic și spiritual al unei personalități, evenimentul interior și identitatea distinctă a unei conștiințe...

TUDOR VIANU

ÎNȚILNIRILE «LUCEAFĂRULUI»

OAMENI DIN SUD

Întilnirile revistei noastre cu cenzurile doljene, documentările comune în unități industriale, școlare sau agricole din județ au devenit o tradiție ce se consolidează cu fiecare an. Acest pământ al sudului așezat ca un scut de griu lângă lama de spadă a Dunării crește o iubire aparte pentru literatură și pentru oamenii scrisului. În această vară când România a celebrat două decenii de la Congresul întemeietor de filă românească demnă și liberă, întilnirile noastre, la Craiova, la Murgăși, la Bechet, la Băilești, la Calafat — au căpătat o strălucire deosebită, de sărbătoare a sufletului pe care ei, oamenii din sud, ne-au dăruit-o cu generozitate.

Despre asta mă simt dator să scriu de fiecare dată când timpul vieții mele are privilegiul să se oprească, fie doar câteva clipe, în lumea de cîntec și de legendă a sudului. Des-

pre oamenii care sînt „puterea locului”, despre lupta lor îndrăgănită pentru frumos și bine. Știind să muncească, dar cu deosebire să-și gîndească munca, știind să se bucure în ceasul de răgaz dintre bătațiile zînice, știind să asculte, cu ferestrele sufletului larg deschise, poezia ce li se cuvîne.

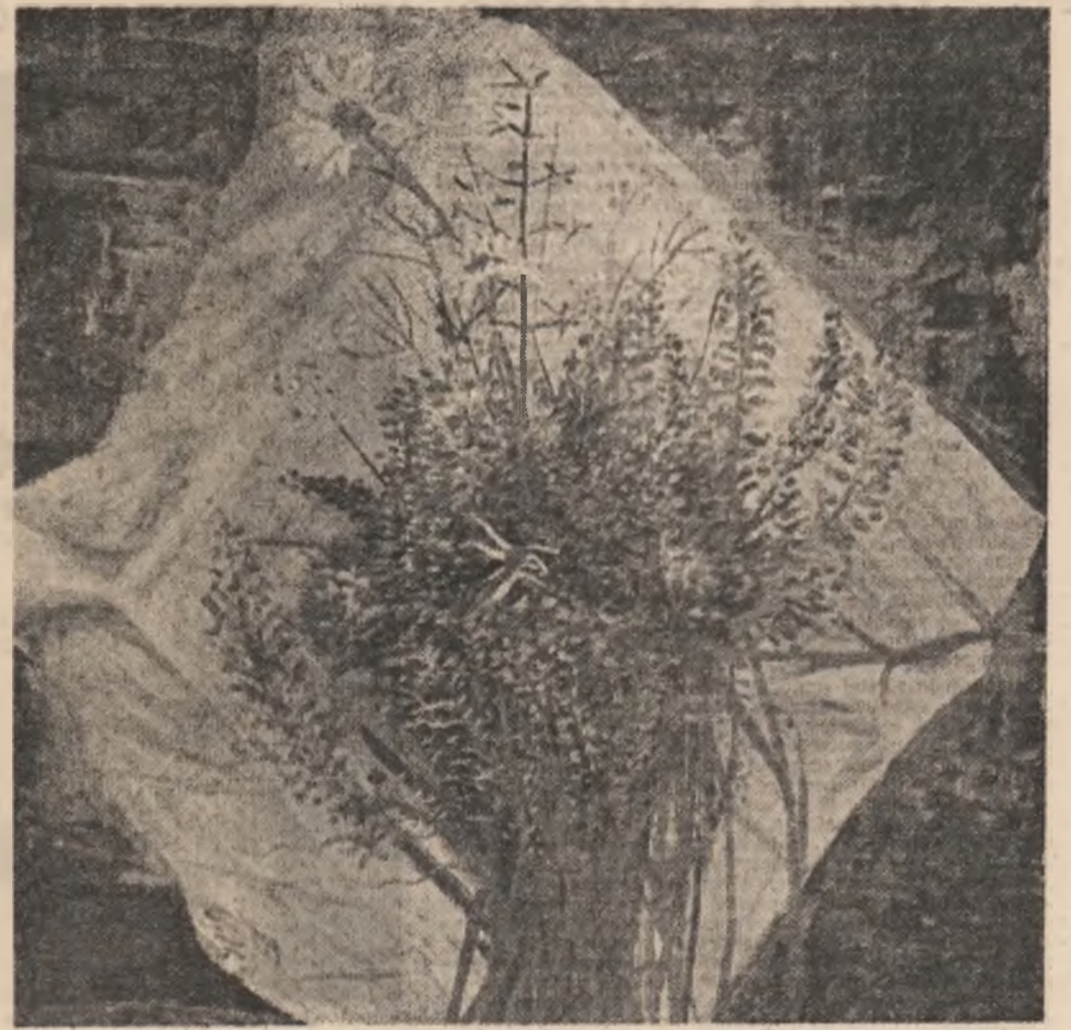
Gheorghe Dindere și amintirea mereu proaspătă a unor drumuri păzite de plopi înspre Bechet și înspre Calafat. Aurelian Ionete, profesorul pe care l-am cunoscut în urmă cu cîțiva ani la Malu-Mare unde făcuse un liceu agricol ca o fermă din anul 2000 și l-am regăsit acum la Liceul de industrie alimentară din Craiova, ridicat la rangul de școală model. Nicolae Drăgulescu de la Murgăși, cel care a descoperit secretul porumbului în zona de dealuri. Oclei de la Bechet. Tiberiu Greblă, animatorul cultural al Băileștilor.

Oameni de sud. Ducînd cu ei întîmplări mai puternice decît orice pagină de literatură. Avînd o vitalitate extraordinară, ca niște plante care au învățat să învingă și să stăpînească timpul. Gospodari, cu grijă și cu iubire pentru toate lucrurile înconjurătoare, ei sînt ca un pămînt bun, ca un pămînt de leac, pentru toate durerile, bucuriile și speranțele din care se alcătuește o lume.

Să scrii despre ei, să-i înțelegi, să-i simți prieteni și să te simți prieten, din aceasta se întrupează sentimentul întoarcerii acasă. Să te dăruiești și pe tine cu poveștile lor pline de sensuri, să-ți hrănească visurile și cuvintele ca o ploaie bună și adevărată.

Îndrept aceste rînduri către ei, cum le-aș scrie o scrisoare de frate pe care-l interesează totul, pentru că lubește totul.

Nicolae Dan Frunteletă

Tablouri de Moria Barnea (în pag. 4-5)

nicolae petre vranceanu

În noi, uimiți

Coboară toamna-n ochii tăi frumoși cu boarea de castană bine coaptă, se-aprindă cite-un zbor de albatroși sub geana ta cit zarea de înaltă.

Eu cred că-i dată clipa asta-n veci, să nu se uite, să rămînă trează și simt că-n verde putred mă îneci că steaua ta în inimă-mi vibrează

cînd splendid urcă înspire răsărit al limpezimii zilei mindru crai și porțile luminii se deschid cu viața peste vieți, mirific rai.

Și facuri vii din noapte se aprind, un nechezat de cal iese din mare, se-aud prin ierburii către noi venind secundele iubirii viitoare.

Și urcă-n ochii tăi frumoși înalte sărbători de candelabre, în noi, uimiți ca niște credincioși, stăm în genunchi cîntînd luminii Ave I

Iancu Jianu

Tot de-a lungul Jiului, pină-n mahal Oltului, trece mindru voinicel cu coajocelul de miel, cu mustăcioara de griu și pistoalele prînse-n briu. Murgul lui, caomă rotată, peste-Oltenia îl poartă, pe sub poala codrului, în coasta ciocoiului. Că-i Jianu omul plății, vovod dirz al dreptății spalma imbuibatului și fiul norocului. Timpule, bătrîn podar, trage-ți podul mai la mal din trecutul de eroi mai aproape, către noi, trage-ți podul mai de-a drept, că mi-e inima în piept glonț incins, de plumb topit, pentru tot ce-am pățit, clopot ce prin timp răsuna pentru nația română.

Zăpezile

Se spală umbra cimpiei din ulciorul în zi prefăcut, cerul oplecat peste inimă nemurește în cuvinte tumultul pămîntului clocotînd din vechiul fînt al Vrancei, ning pe virturile Carpaților zăpezile Polului Alb al Iubirii.

Legitimații pentru eternitate

Arborele vieții, mereu verde, deasupra visurilor de glorie, mîrire și putere. Frunzele lui vegetale legitimații pentru călătoria spre stele cum fluturii nopții, spre lumină mereu călători.

ioana dinulescu

Domesticind strigătul

Soare barbar în desertul colii de hirtie vești miraculoase trimite-n eter trupul vărăb.

Cînguri defrișate: bucuria și spaima, așteptarea, cîmpie întrezărită prin lentila aului de ciocirile — vei semnă griu și porumb, secară și fleclă — clopot de mătase poartă în lume gura ta, un clopot de mătase domesticind strigătul, urletul, marmurul.

Copil trezindu-se

Imponderabile prezențe dau relief arterelor tale, un hătîș năucior de întîmplări vesela sau triste, mina înveștă să fie mină, să stăpînească pîinea, cuțitul, picierul înveștă că nu e futură, că nu e măr, că nu poate zbura din întunericul pantofului său.

Umenii se vor obișnui cu alintul aspru al stăței de lină, chipul va semnă în cerînd cu alte milioane de chipuri, doar cu el nu, doar cu el nu... Și atunci, dimineața e-o poveste-n genunchi, un poem imbrumot între moziarele tinere, neiertătoare I

Feminine, adorabile lucruri

Împacă-te, îți spun, războiul nu e de tine, tu, care iubești miezul și coaja otrava și leacul. Prin arterele întîmplării liberă umbliă cîrîșă, sîpînd cu frenezie în sus și în jos, la dreapta, la stînga, ea privește, ea vede, ea înțelege: dinții tineri, strălucitori cînd mușcă, epiderma zănică instituind legi implacabile sub stema unor feminine, adorabile lucruri: dulcele, punctatea și preaplinul propriei alfabetul, silabisit, al unei dimineați oarecare și zorul pulsînd pe harta unei amintiri viitoare.

dan lupescu

Inscripție de Meșter Manole

Ană, Ană, dor de rană, numele tău nu e strană, nici izvor și nici pridvor — gheiser îndoit în zbor.

Ană, Ană, dor de rană, sinul li-e sidului hrană, Văiet vine f pustiere f — contraforții în uimire — umbra ta-l o minăstire...

Ană, Ană, în cascadă nopțile-ar putea să cadă, trupul tău — temeii și pradă.

Ană, Ană, dor de rană, veșniciei sîntem hrană...

Autoportret cu lup în oglindă

roade clipa mut în noi, valul nopții bate-n mine — nu mai am timp de trifoi, codrii-mi sînt în răstăgînire

de lumină-atît de greu ceru-alunecă-n albine — răzvrățitu-s-a vreun zeu contra iernii care vine f...

unde-ai fost, unde vei fi, vîrsta mea de flacăra — lup stîngher, lup alb de zi cine

ne mai apără f...

petre ivancu

Trupul tău

trupul tău ca o spinzurătoare, pe care o visez mereu, noaptea în patul de scrum, petrecută după sufletul meu.

rările zilei trec oboșite, cum umbra de gondole peste ape, în lacrima ta am să mă înec, ca moartea imi ești de aproape.

stau în tranșee ca într-un destin, semne de lumină puține se arată, sînt paznic bolnev pe o lacrimă de fată, cînd granița tăcerii s-a închis deplin.

și iarăși începe dintii, imi intră în singe și mă doare, în fiecare seară în patul de scrum, trupul tău ce o spinzurătoare.

Iedera luminii

visez o clipă-n care moartea, să-nngenuncheze-n fața ta, apoi să intre în pămînt, ca un blestem de vreme rea.

și toți acei ce te-au văzut, să ardă-n viscol de ispite, cenușa lor s-o ducă vîntul, pe fărîmii mării liniștite.

să nu mai fie drum, nici cale, pină la tine să ajungă, să-nceapă iedera luminii, pe trupul tău frumos să plîngă.

și după geamul trist al iernii, să te privesc, copac bătrîn, să-ți mîngii pletele cu plînsul, să ard un veac... și să rămîn.

Scrisori de dragoste din cer

o, curge miera din cuvînt, pe ochiul tău se face ger, ne subțiem tot așteptînd, scrisori de dragoste din cer.

și n-are cine să ne scrie, e numai ceață, numai fum, pe timpla mea răsare noaptea, cu spaimă capîtul de drum.

e totul doar însingurare, cenușa unui cîntec dus, cînd păsări albe se izbesc, de geamul recelui apus.

și trece ziua cu chirie, ne bate veacul cu-nțîmplări, pleacă în haită vinătorii, și vin călăii de scrisori.

o, curge miera din cuvînt, pe ochiul tău se face ger, ne subțiem tot așteptînd, scrisori de dragoste din cer.

n. n. negulescu

Elegie pentru somnul privighetorii

Nu țî-ar fi, să-ți fie frică I glonțuită sub aripă... seara între cîntece noaptea-ntrăgă liniște; căutate-aș căuta, cerul mi te-o-nțuneca săruta-ți-aș lacrima...

Cînt

Curioasa mea fîtină ciutura să-ți fie plină de umbră și de lumină, setea noastră să te fînă, poate-o lebădă bătrînă va zbura peste grădină și-o puia lîngă izvor puil nins al apelor.

Cenaclul «CLEPSIDRĂ» Bechet

Noi sîntem adevărul

Mai gri ca ieri intrăm în sărbătoare noi aștia ai piinii — veniți la noi să mai schimbăm o vorbă despre lacrimă și bucuria de pe traiectoria milenară. Unii spun că vorba noastră vindcă alții ne aseamnă cu izvoarele bune — se cuvîne nouă de pe acum loc de cîntece oriunde?

Noi sîntem adevărul adevărul munților noștri al copacilor al obiceiurilor noastre — noi aștia ai piinii care norocim să fie mai înalt griu.

Unde se dunărește călătorul

urzeală de maci și năvădeală nesfîrșitul adevărat arătat hora echilibrului launtric jucată...

Verticală dintre soare și simțuri vorbită totdeauna egal la fiecare sărbătoare a tranșafirului sărbătorită elegie despre plug trăitor trăită unde se dunărește călătorul.

Pasărea

Pasărea poate avea nume de fată sau se poate asemui cu începutul sincerității. Se deschid zorile iese pasărea întră pasărea care duce și aduce cîntecul — de la începutul începutului pasărea se duce și vine dinspre pasărea-mamă care a dus și adus cîntecul.

Pasărea poate fi viața albastrului sau paralela răsăritului poate bea apă din urmă de flutier se poate scâlăda în urmă de buciom pasărea care duce și aduce cîntecul care descîntă cîntecul — cîntec pentru bună zidire dincoace de Dacia.

Nicolae Ionescu

liliana ciolac

Cetate asediată

Cînd voi ști să-l descopăr pe cel ce rîni-a captivitatea din mire gîndurile mele au prins contur de cetate asediată nicidînd împăcată cu sine; rezistența ei naște miini cu linia norocului intreruptă. Să mai crezi în cuvinte? se sparg încet din timpanul-ndoieli cîntînd neștiutul.

Curcubeu

Ai simțit vreodată că noi ne iubim de cînd lumea nicidată scoicile nu uită că ele sînt cîntecul mării și soarele muritor de fiecare zi pentru lună Nu știam că alfabetul e trupul tăuascuns în copilărie, în fiecare zi îi născocim cite o parte și acum abecedarul îl simt prin tine dezgolit de cuvinte — curcubeu pe care ploaia o uitat să-l mai nască.

Ucenici intru mister

Lumina nu știe cine sîntem noi, abia întunericul ne descifrează, picătură cu picătură. De departe pămînt a fi eroi dar de aproape — toropeală brează, muguri hoinari cu idealuri de zgură. Neîfîreasca noastră procesiune se scurge la deal și la vale ca o-nțebare tăvălîit-n untură. Mirosim a mujdei și înțelepciune nici măcar cu un deget mai mult decît ultimul țărăn care, descălțat de sandale, înveșnicit pină la briu în arătură, scrie, pentru el și neamul său, un poem cu litere de griu...

Parfum enorm

Epidemie de verde... Frunzele copacilor s-au lungit, s-au lățit, au acoperit drumurile și casele, apele, văzduhul, gîndul și oasele. Desprînse bruscă din deveniri banale, păsările s-au împotmolit în nervuri vegetale, animalele-au intrat în pămînt, simplu, firesc, lăra alai, să mai respire griu de rai.

Epidemie de flori... Parfum enorm, prietenos, ucigător. Inutile, cuvintele dorm.

Ion-Janet Nică

ÎN JUDEȚUL DOLJ

DE CE VALAHIA?

Mă întreb acum, când mă întorc cu trenul de la Craiova, de unde provin toate aceste măști a lumii omenescă care mă fac, de fiecare dată când mă duc acolo, să simt o emoție care vine și gâduie dintr-un inconfundabil punct obscur al memoriei. Mă întreb și privesc prin fereastra compartimentului această vastă cîmpie unde se mișcă fascinant, ca într-un caleidoscop, o populație de forme pe care o știu demul, de pe când, în Burnas, mă pierdeseam prin imensele lanuri de grâu și ascultam apele cu sunet molatec, le-nevind către cine știe ce mări ale lumii. E lumea utopiei mele și a călătorii către Valahia Mică, în acest extract de mediterană fără apăsătoare și insulată de vîprie, e ca și cum aș înlocui vremele înapoi și aș ajunge în acele clipe, care nu vor mai reveni, pe când credeam că omul e o vietate care nu poate să moară niciodată; cîmpia te învață într-adevăr care este sensul eternității și din întinderile ei parcă nesfîrșite sufletul înțelege un sens cuprinzător, mai înalt decît ideea de întocmire omenescă trecătoare.

Sînt un om al cîmpiei și în singele mele s-a depus probabil mult din violența pasiunilor acestui climat; și în inanalizabila mea iubire pentru Valahia intră și aceste migrații către o Craiovă care mi se pare a fi mai astractă decît aș izola-o dintr-un document de acum două sute de ani. Însă în această ideogramă de cîmpie românească intră mult din emoțiile pe care mi le dă lumea de azi. Există pe acest întins tablou al sentimentelor fără explicație o Craiovă a lui Nestor Vornicescu și a poeziei lungilor colcoșii cu acest extraordinar cântec, pierdută pe aleile pietruite ale Vorniceștii în speculația asupra scriitorilor străinilor. Există o Craiovă a Jienilor pe care nu am descoperit-o la lumina zilei de azi însă pe care o presimt că s-a depus într-o convulsivă memorie de genealogie fatală. Există, zic, o Craiovă pe care mi-a descris-o Constantin Joja, pe când mi-a desfășurat enorme fotografii și mi-a arătat clădirile românești care erau o pură arhitectură aeriană; o Craiovă care aproape că nu mai este vie însă pe care o evoc ori de cite ori calc cu piciorul străzile pe unde a fost.

Este, în memoria mea, o Craiovă a ploilor din zilele de primăvară și a serilor de acum, cînd privesc la teatrul ceea ce făcuse din Ion Luca un dramaturg al tragediilor aproape grecești, desfășurînd „tot ce avem mai sînt pe lume”; o Craiovă a picturii lui anonim de la Licurici, cu picturile lui împinse de un roșu țărănesc, ca de o colorat și apoi șters cu ape înăclămate; o Craiovă cu bărbii care se adună cîntădă să spre a cînta pîndurești o utopie, așadar, care de nu ar exista ar face ca lumea să fie mai puțin miraculoasă și lumina României mai puțin sculptoare decît sînt acum, cînd ea există pe Pămînt.

Artur Silvestri

„Canzoniere” valah

Canzonierul lui Nicolae Petre Vrânceanu (din „Tărîmul de aur”, 1984) așternut în stilul romanței minulesceniene, proiectează un eu poetic setos de nemurire și de iubire, cu ușoare accente elegiace, născut dintr-un hotez de poet „Tărîmul de aur”. Lirica e întemeiată pe sentiment, este o erotică.

Nicolae Petre Vrânceanu cultivă o iubire elevată, un fin'amors, mai mult o contopire a spiritelor discretă și tainică (la Guillaume, conte de Poitiers și duce de Acviancia) menită a fi cîntată.

Iubită, numită în stil petrarchist „Madona”, e purtată în gînd ca o icoană ideală. Ea își definește portretul prin-o acumulare de elemente densă și semnificativă: „Flăcări negre-i sînt/pletile-n briza suavă / și jar-buzele ei însetate”, iar „în ochi, oglinzi arzînd fosforescent; / ride lumina-n globul strident. / Cu brațele cărmănoase și albi dinți” („Izvor de lîniște”), cu „brațul tău mai pur și mai cald, / ochiul mai nestîrît de umbră / și părul mai usor decît faldurile vîntului” și cu puterea magică, fiindcă „lumina m-ar vindeca”. Alteori poetul ne propune o imagine angelică a femeii, nedefinită, obsedată și mistuitoare: „Făptura ta de fum și ceață / mi se strecoară iar în sină, / mă uvertură în piept și-n față, / mi-ajunge-n ochii tristi și plînge” („Alinieră”).

Chiar și atunci cînd, în spirit petrarchist, depărtările despărțit de îndrăgostitii, speranța în revenirea celui dragi e o permanentă via: „Te mai aștept, mă mint că ești aproape / să-ți simt genunchii fragezi tremurînd / Ca valurile unei limpezi ape / sub mîngîierea lunii alergînd” („Chlolinat”).

Credința în „alinieră” cu „Madona”, căreia i se supun toate fiindcă e domină „dînă în răsarit / a inimii mele” ne dă senzația că poezia sa este un cîntec ineputabil „Dar fluterele dragostei căzut / în flacăra iubirilor prea pline / va reinvia ca florile de lut / Cînd vei veni ușoară lîngă mine” („Înșelătorul lucrurilor scut”).

Dragostea însemnînd în ultimă instanță „quasarul unui vis / născînt în aici pe Terra / și ochiul lumii tot mai stîns, / rotînd în spațiul stratosferă” („Quasar”).

Spunem că înflorarea poetică se manifestă în dublu sens: nemurire și fericire. Pentru prima poetul pretinde că s-a călît din fragedă copilărie („De mic m-am antrenat să frăgăz aș / și tot ce mă-nconjoară să zboare după mine / mulțimea să acleme că nu cunosc pe nimeni / spre finisul victoriei depînse”). A doua însă a fost imprezvizibilă și cu accente grave asupra destinului său.

După destinația noastră, dacă unele poezii erotice, din „în ochiul finitini”, ar fi introduse în „Tărîmul de aur”, iar altele, care relevă un poet al meditației asupra sentimentelor înalte generate de iubirea de Patrie, în primul, am avea două volume pe două teme distincte. Stilul său, deși nu-i colorat, are o anumită cantabilitate de tipul romanței, dovadă a preocupării poetului pentru sonoritate.

Ca notă aparte, se cuvine amintit că poetul nu-i înșelat nici de „metaforă”, nici de „aforistică”. Versul său nu-i maiuit în imagini onirice imaginii de „subterană”, ci sursa lui de energie lirică o formează „înima”, sentimentul. „Tărîmul de aur” e un insolit „Canzoniere” valah.

Gheorghe Boaghe

Fascinația Sudului

Am în fața mea, de cîiva timp, năvela Sudul a lui Jorge Louis Borges. Este o năvelă care mă obsedează (și pentru faptul că, printre altele, mă ocuro de la o vreme, de proza fantastică). Orînde plec, subiectul ei îl port cu mine, ea pe o moară de preț, pe care n-ăs vrea-o înstrăinată. (Ah, comorile acestea ale literaturii, dacă ar putea fi numai ale noastre!). Impactul nostru cu realitatea se produce, inevitabil, sub zodia sărîrilor. Sîntem prizonieri, fără scăpare, ai Bibliotecii Babel. Este o năvelă autobiografică. Nu vîd criteriile pentru care Roger Caillois a introdus-o în Antologia năvelii fantastice. „Ruptura” în ordinea realului, a cotidianului pe care o preconizează teoreticianul francez, ca semn distinctiv al fantastului, nu are loc, în această năvelă. Poate că Roger Caillois a inclus-o în antologia respectivă pentru că, din această năvelă se desprinde o rezistibilă fascinație a Sudului, pe care o resimte, atît povestitorul, cît și eroul povestirii. Lumea mitică a Sudului se relevă, dintr-odată, în magie și splendoare, din această năvelă, a marelui scriitor argentinian, acest spirit fantast și erudit, fără îndoială, una din personalitățile

prominente ale literaturii și culturii secolului nostru, și își exercită asupra noastră o putere de seducție extraordinară. Borges își refuză, din capul locului, o descriere plată a realității lui, în consecință, mitologizează. Realizează, altfel spus, o mitografie a sudului. Pentru el, sudul reprezintă un teritoriu sacru, un spațiu privilegiat al „suprarealității”, în care au acces numai cei inițiați, în tainele sale și-i simt puternica atracție. Ca și Faulkner, își construiește „Yoknapatwpha” sa. Scriitorii de excepție sînt posesorii unor asemenența rugă imaginare. Dahlmann, eroul năvelii („alter-ego” al povestitorului) este secretar al bibliotecii municipale și se simte — cum ne spune Borges, „profund argentinian”. Ieșit din spital, în urma unui stupid accident, convalescent încă, cu o udăie rară din „O mie și una de nopți”, sub brat, se îndreaptă febril și necondiționat, pradă celui mai imediat impuls, spre o mică proprietate din Sud, spre a se însănătoși și a-și regăsi echilibrul sufletec. Pe măsură ce înalțea spre Sud, simte tot mai mult aerul țării ale „pampei” (a cărei radiografie, în trecut îl spus, Borges o și întreprindea magistrul, în „Evaristo Carriego” asimilînd-o „spațiului ma-

Definire și resurecție

Lucru cunoscut că în multe din regiunile patriei (provincii, „tărî”, județe) s-a dezvoltat o cultură anume, integrată în structurile mai generale ale spiritualității. Din Maramureș în Dobrogea, din Moldova în Oltenia poate fi identificată acea variabilă de specificitate spirituală care, distribuită pe zone în sincronia și diacronia ei, într-un context mai larg de morfologie a culturii, juce în alcătuirea aceluiași tablou complex, în care fiecare parte de țară intră cu zestrea ei consacrat-specifică, întretinînd dialog unic al culturii și spiritualității românești.

Teoretizările asupra specificului local vin, de obicei, lîrziu, după ce marea sau pectea au dezvoltat caracteristici, bine individualizate, inconfundabile. Încercări recente de sociologie literară și de teorie a comunicării (avem, în primul rînd, în vedere școala sociologică franceză, dar și cea germană), au pus în valoare ponderea variabilă pe perioade de timp, a provinciilor la marile literaturi și mai ales pasionanta problemă a echilibrului centru-provincie (A. Dupouy, A. Ferré, R. Escarpit). Grație unei inițiativă luceferiste, a fost pusă în circulație și la noi, cu un cîstig enorm, ideea acelei geografii literare (a literaturii). Lucrurile erau evidente, de vreme ce istoria literară a dovedit de atîtea ori că școala literaturii nu se hotărîște după girueta capricioasă a metropolei, ci atît mai puțin după prejudecăți centriste. O cartografiere exactă a fenomenului petrecut în „regiuni” ar surprinde spiritualitatea, specificitatea, diferențierea, criteriile de neoclit în versiunea înegralității (amintim metoda cercetării regionale aplicată cu strălucire de Ion Breazu literaturii transilvane). Nu o geografie a nivelului și uniformității, ci una a reliefului vast, în care aspirația axiologică se face în și prin spațiul regional respectiv, nu mai puțin românesc și îndreptățit să la parte la fizionomia unei literaturi.

O reexaminare a fenomenului literar petrecut

în Oltenia ar duce la o interesantă hartă, în care ar intra atît zone de tradiție, cît și hasurări recente, dovadă a marelui potențial de valori literare de care dispune regiunea de la fîrtașul activității revuiste editoriale.

Ar fi însă interesant de urmărit, pornind mai ales de la titani precum Brăncuși și Argehezi (dar și de la istorii revoluționari și diplomați), invocînd pe Tudor Vladimirescu ori, respectiv, pe Nicolae Titulescu) acea exprimare de înaltă inteligență și de un fervent exercițiu al spiritului pandur, în sensul în care sesiza această dominantă în literatura olteană un Mihail Ralea (raportîndu-se la Sadoveanu) ori, mai articulat, un eseist de valoare al Petre Pană, care, cînd trecea unei filosofii speculative de stîrpe morală, înțelegea că, dincolo de o spiritualitate oregnată, putem vorbi chiar de o metafizică a Olteniei!

Dacă de la Macedonski la Argehezi (ca să rămînem pe tărîm literar) avem de a face cu o definire complexă a acestui specificității spirituale, de la Argehezi încousem putem observa în literatura Olteniei o resurecție a spiritului pandur, odată cu retrizarea, cum se zice, a patriotismului de tip local. Congresul al IX-lea a deschis calea acestor revizorări spirituale, a localismului creator, în general a democratizării regionale, oferînd drum deschis școalei marea competiție națională de valori. O pleiadă mai veche sau mai recentă de prozatori, poeți și critici literari (în parte evorați în amplă năramă a scriitorilor olteni sîntați „Florea Eran, De la Macedonski, la Argehezi, 1975), constituie însăși contribuția pe care și-o aduce Oltenia la tezaurul literaturii naționale. Ar fi interesant acel studiu care să pună în valoare pîntecul de specificitate, nota de diferențiere, dimensiunea exclusiv spirituală și originală, ce face la un loc inconfundabilă literatura scrisă în această parte de țară, indiferent că ne găsim la Craiova, la Tîrgu Jiu, la Drobeta-Turnu Severin ori la Rimnicu Vilcea. Oltenia literară este o mare zonă de responsabilitate a literaturii române contemporane, deci parte legitimă a literaturii naționale și, potrivit atîtor consacrați, provincie fertilă a culturii universale.

Z. Cărlugea

O NOAPTE LA BECHET

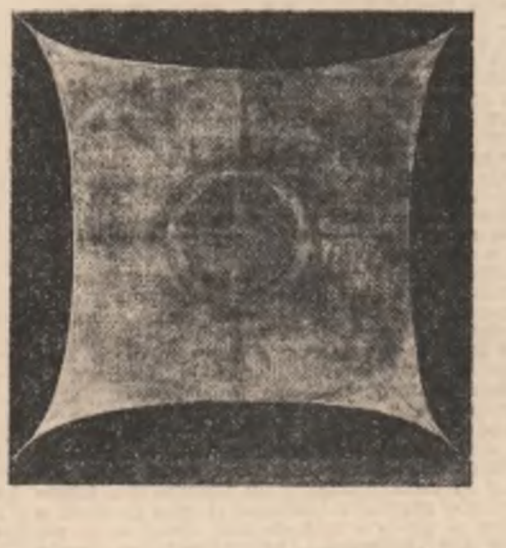
Scriitorul este prin natura sa inclinat spre mitizare. Există o trăsătură psihologică și intelectuală, care-l predispoze la întoarcere, o facultate pe care un gînditor o socotea esențială în articularea gîndirii. Adevărul se găsește la începuturi, spunea Platon. În cazul nostru, Oltenia este țărîm al legendelor istorice, locul acela cu boieri de țară și cu nativitate eroice, patria spirituală a marilor nativități românești. De la Mihai și Tudor, a unor inițiative politice și naționale caracterizate prin radicalism și fidelitate nestrămătuată față de mari idealuri. Cu toate acestea, aș vrea să însemn alți întoarceri mele spre Oltenia prezentului, a unei adîncimi care se definește prin fapta bună, prin lucrul minilor și cutezanța minții. Am fost, recent, în mai multe locuri din Dolj, unde am văzut oameni sporii, cum spunea cel din vechime, bărbii harnici și serțoși.

Există o tipologie curentă a spiritului oltenesc, care vrea să facă din oamenii acela mîslînii și luți în mîscări un fel de gascon ai românilor, inclinați spre profesii lucrative și spre vorbă iute și piezișă. Am fost bucuros să constat cît de falsă este o asemenea imagine și să descopăr că, de fapt, olteanul este un român ca toți ceilalți, legat de pămîntul lui, aplecat pe unealtă și preocupat de soarta țării și a roadelor sale. Am petrecut o noapte întreagă cu Nicolae Dan Frunteala și cu doi asemenenți trudituri ai pămîntului, în casa inginerului Ocel din Bechet, discutînd exclusiv despre țărîni și despre ceea ce se poate face pentru ca oamenii să simtă tot mai mult că pămîntul acesta, care este al lor, din moși și strămoși, să nu-și dea seama de faptul că el și de la copiii lor. Dragostea omului pentru pămîntul său este una tradițioară, ea nu se manifestă prin cuvinte mari și prin gesturi spectaculoase. Ea înseamnă un fel de atitudine cosmică, și iată cum mă fură cuvintele, un fel de ritmică elementară, cu sudoare și aplecare pe unealtă, o datorie mereu implinită, cu exigențe continue, de care nu poți scăpa. Ceva asemănător cu munca prozatorului. O datorie a cărei eludare înseamnă gol în casă și în suflet, o carență vizibilă

de ochiul liber, o rușine inevitabilă. Există o morală a agriculturii, neînscrisă în cărți, descifrabilă însă în permanența seculară a satelor și a rosturilor oamenilor de pe această cîmpie cu ierburii înalte, bîntuiri în decursul istoriei de rele numeroase și cuterețitate adeseori de sărăcie și lipsuri. Oamenii au rezistat și rezistă datorită naturii lor profunde, a unei gravități indubitate, pentru care merită respectul și închinarea noastră.

Amîntindu-mi acum de noaptea aceea de la Bechet, păstrez sentimentul de gravitate, de profundă responsabilitate a celor doi oameni ai pămîntului. Aș putea să-l consider ca o trăsătură ardelenească și să-mi amintesc de cîntec pe care îl avea Tudor Vladimirescu pentru Ardeal, dacă n-aș fi convins că este mai degrabă o trăsătură a neamului românesc în general, a țărînului îndobosebi, clasa pozitivă, cum o numea Eminescu. Oltenia este o matcă a României, unde mă simt acasă, ca-n Ardeal, ca peste tot unde sînt țărîni, pămîntul acesta aspru și bun, îndăgăduitor și exigent, al României.

Aurel-Dragoș Munteanu

Dincolo de modele

Există un moment al prozel în care proemnența tentației romanului pare să decidă înaintarea în spațiul narativ, chiar cu riscul experimentării unor instrumente neomologate. Cînd însă o întreagă tentație oferă soluții și formule, temeritatea se transformă în servilitate. A face roman după „rețetă” nu este un lucru neobișnuit. Reușita depinde, într-un mod hotărîtor, de puterea de asimilare, de capacitatea adevărații ori asumării modelului.

1. — „Noiembrie” prozatorului. Pentru Marian Barbu, cercetător avizat al romanului românesc (el este, printre altele, autorul unui temeinic studiu despre „Romanul de mister” în literatura română), modelul funcționează în orientul acceptării convențiilor cu „efect” pedagogic. „Orășul la ora amintirilor”, (1984) conține povestiri în care evenimentele sînt susopse grilei aprecierii morale; în numai 200 de pagini se concretizează o adevărată „șeșă”, familia Dănescu fiind urmărită prin avaturlile a trei generații. Personaj memorabil rămîne bătrînul colonel Nicolae Alexandru Dănescu, finită voluntară, capabilă de gesturi sublimine în neprevăzutul lor. Subiacent, la originea tuturor actelor care definesc eroul, descoperim un interesant și deloc ostentativ complex oedipian, probă de rafinament potențial și de propensiune simbolică. Nisipurile, spre exemplu, delimitează pustiu sufletesc, loc al marilor confruntări cu sinele, în timp ce toponimul Chindia închide în sine sugestia unei lumi crepusculare bolnave, învînturîndu-se într-un cerc al suspensiunilor. Flămîna epică se organizează în jurul a două personaje: doctorul Gheorghe Dănescu, om al tranzațiilor de orice natură și activistul Dămureanu, observator atent al funcțiilor principiilor și practician al puterii (din „romanul de mister” autorul păstrează procedul caracterizării onomastice. Protagonistul au în componența numelor verbul „dă-dăruite”, cu sens imperativ în cazul medicului sensibil la „atenții” și reflexiv în cazul activistului care „se consacră” generos cauzei). Dămureanu, în efortul concilierii fîntei comune cu ființa publică, face periodic băi de anonimat; medicul se confundă iremediabil în rețeaua abdicărilor morale.

2. — Ficțiune și realitate. Dacă alții preiau dintre convențiile romanului tehnica narativă, „Miriapodul”, (1984), cel de-al doilea roman al lui Valentin Dascălu, după „O felie de portocală” dezvoltată, ca incontestabilă vină realistă, tematica socială.

Autorul construiește universul Negureștilor, localitate din Valahia Mică, sub patru piloni: Gheorghe, țărîn de o rară vitalitate, autoritar și inflexibil, Costinel Bechescu, om de afaceri întreprinzător și sentimental, B. Ion Gheorghiu, intelectual de argintie poporanist, exeget al lui Brăncuși și Alecu Păunescu, medic în căutarea propriei fizionomii morale. „Ficțiunea și realitatea se întrepînduie”, se spune undeva. Într-adevăr, alături de ființe imaginare sau de celo transfigurare (usor de recunoscut), apar Brăncuși, Iorga, Petruche Lupu etc. Atră de eroul portocală, Valentin Dascălu sînterizează fapte senzaționale, spectaculoase, picantere, trece cu dezinvoltură de la un plan temporal de altul. „Miriapodul” este un agreabil roman arboreesc.

Joncțiunea „rețetei” cu vocația epicului dă, în cele două cazuri de care ne-am ocupat, rezultate cu totul notabile în perimetrul prozel de mare accesibilitate.

Constantin M. Popa

Legitimitatea unei tradiții luceferiste

De ce din nou „Lucaferul” la Craiova? Iată o întrebare care ne stăruie în minte și al cărui răspuns ne obligă la o sumară privire înapoi: în lînturile actualei reviste „Lucaferul” cu scriitorii doljeni urmează un firac drum al tradiției. Chiar atunci cînd redacția își avea sediul la Budapesta sau Sibiu, nucleul ei redacțional, colaboratorii ei, s-au simțit „unți în cuget și simțiri” cu Tîrziu, cu confrății lor din perimetrul geografic al Olteniei, prin crearea unor prietenii literare peste Carpați, prin militentismul lor activ, prin ideea realizării unității naționale în haina culturii. Căci, așa cum scria, pe atunci, O. Goga, „noi sîntem un popor luptător, un popor care privește înainte, care are idealuri de realizat. Ne trebuie deci o literatură luptătoare, o literatură înfrîntă cu marile probleme ale existenței noastre, o literatură milenară dincolo de limitele unor impulsuri pur individuale, o literatură care are ochii ațîntiți spre est, dar care sub picioare simte pămîntul pămîntului nostru, o literatură națională” („Lucaferul” nr. 6/16 martie 1914). Iată un crez, literar și politic deopotrivă, urmat cu consecvență pînă în zilele noastre, de „Lucaferul” de azi.

Care ar fi, așadar, reperiile acestei tradiții? Titlul revistei își are sîrînina în săptămînalul crăiovean „Lucaferul”, născut sub conducerea lui V. Ștefănescu în 8 aprilie—20 oct. 1890. Între care „Lucaferul” apărut la 1 iunie 1902 la Budapesta și scriitorii din Regat se stabilesc statornice relații de colaborare, mai ales prin înființarea rubricii „Fot rîzîșere”, cu scopul de a

Tudor Nedelcea

Continuare în pag. a 6-a

CENACURILE DOLENE

Puritate

O melodie de iubire
despre puritatea ploilor
căzute-n anotimpul primăverii
cînd perscăruiți
sparg valurile-nspumate
iar germeii bobului de grâu
răspîdesc în căsușul minii
aromă proaspătă de piine.

Prețuire

la tărîm înșorit al mării
se-nalță-n zbor rîndunele
gîndurile mele
purtînd pe aripile lor
neprețuita iubire
de patrie.

Ilie Ștefan Antonie

Cu trei inimi Banul Manta

Cu trei inimi Banul Manta
pre statornice hotare
mină pașnic bidivul peste soarele
Limbi Române,

rodul, rodului
în munții Carpați și în rîul
de piine,
în iarba de pace și cumpăna de suflet
a privighetorilor
în fecundele vocale și în clopotul
de argint al copitei,
Fruntea Banului Manta plugurii și
săberul
cîntac cu singe pre toate hrisoavele
virtuților române.

Ioan Anastasia

Floarea de in

Floarea de in,
Odată cu iarna,
Se lasă chemată —
Se lasă-o destin floarea de in. —
Cu trup maleabil
Și dintr-însă vin,
Lăsoate,
Femei în marea cetate.

N-o caută,
Poate că nu-i trebuiește
Acelui puternic,
Demult pelerin.

S-a rupt azi din soare
Și-n veci se va rupe
O floare de in.

Constantin Dumitrescu

Cintec de pace

Floare albă a sufletului meu
Floare albă a pămîntului
Te-am ocrotit, cum bine știu, mereu,
Mereu purtîndu-te pe aripile gîndului

Noi te-am păstrat prin vremile nefaste,
Creîndu-ți la nevoie ca mai gsea
O cale către glorioase fapte
Să dăinuiești de-a pururi ca o stea.

Iară spumoase valuri ele vieții
De-a purura, cu ele aș dorit
Le va țîia în pragul lîntareții
Cu forța ce din tine-av dobindit.

Zîna pură a curcubeului nou,
Zîna bună a pămîntului
Pentru mine tu vei străluci mereu,
Fiind stăpînă-n patria cuvîntului.

Denisa Carmen Greblă
elevă, cls. a VII-a Băilești

Cocori în stil gotic

De dincolo de orizont
mi-a intrat pe cer
unghiul cocorilor
cu o schimbă
de fereastră-n stil gotic.
Cum țî-ai uitat
în pervozul ei
iubite
zimbetul tău de aur
din vremea cînd mi-ai pozat
pentru portretul primăverii ? !...

Ion Prunoiu

Înluminîndu-mi gîndul

Rămîne-vei
în jandără de grai
și-n palmă de rază
într-un colț de neîntîmp
și-n început de țîpăt
într-o clipă de naștere
și-o vesnicie de cuvînt
dar mai presus de toate rămîne-vei
răsărit înluminîndu-mi gîndul
peste purtîndu-te în lume
România, Tu, Nume.

Tudor Mihalache

Vioara lui Voicu

La anul 1902, Constantin Brăncoveanu ridică la Mogosoaia un impunător palat viovedol, cu foisorul pe colanșe de piatră și loggia în stil venetian. În același an, Bach și Haendel împlinesc cite 17 ani și cam tot pe atunci Dimitrie Cantemir scrie "Cărțile științei muzicii după felul literelor", cel dintâi tratat fundamental asupra cîntecului oriental. Și tot în 1702, din mișcarea marelui lutier cremonez Antonio Stradivarius iese la lumină o vioară excepțională care, de cîva timp, joacă un rol important în muzica românească. Produsă într-o perioadă de inspirație a marelui meșter, vioara a aparținut reputatului violonist austriac Joseph Joachim (1831-1907), director al Academiei de Muzică din Berlin. Apoi, vreme îndelungată, a poposit la British Museum, pentru ca în urmă cu vreo 30 de ani să fie cumpărată de un artist român, Ion Voicu, pentru că despre el este vorba, îmi mărturiseste: "Studiisem cum a Enescu și Oltrah, mă bucuram de cele mai bune condiții, dar n-aveam vioară. Și atunci stătur român m-a trimis prin Europa să-mi cîut un instrument mai ca lumea. Era prin 1934, dacă nu mă înșel. Am găsit-o prin Franța, apoi prin Elveția, unde am avut norocul să întâlnesc un lutier și un colecționar de marce, pe nume Vero. "Ai bani?" m-a întrebat. "N-am bani, dar se aranjează." Cînd a văzut oîm că vine cineva de la ambasada noastră, cu bani gheață, și pînă la începutul anului 1934, am cîntat în cadrul simfoniei de la British Museum, acți-zionind vioara, a rămas sîderat. "Asta probabil numai la voi, la comușiști, se poate întîmpla. Atîta grijă față de artiști și atîta eficiență n-am mai văzut!" Și așa am intrat în posesia minunatelor vioară, care, în fond, este o piesă a patrimoniului cultural național."

Așigurat și la Interpol, fiind în peste 10 enciclopedii și cataloage de specialitate ale lumii, această vioară, ce poartă numele "Lukens-Elder" este alături de vioara similară a lui Yehudi Menuhin, pe nume "Beatrice", cea mai bună din lume. Chiar recent, în amplă lucrare "Stradivarius", tipărită de Henley la Londra, ea este elogiată pentru calitatea excepțională, autorul consemnînd, totodată, că se află în posesia marelui artist român Ion Voicu. Și, într-adevăr, maestrul

Corneliu Vadim Tudor

TOBESBU
Poarta de piatră
La vechea ramă de toamnă,
Nimie de dragoste
Vinul pămîntului
Te va-nvoare-n chipul nostru blînd
Și numele prelinș va fi și gol
Lîngă poarta de piatră
Arzînd.
O, ne părăsește firul
Inserptul rotund în jurul nostru
Și cu uimire intru-vom
În pocea unei frunze rotunde
Infrînți prin tine,
Nimie de dragoste.
Maria Ene

Mă gîndesc la tine...
Mă gîndesc la tine
Pentru că înainte de tine
N-a fost nimic
Pentru că după tine
Sînt eu
Pentru că pîrul tău
Miroase a scoarță din trunchiul meu
Pentru că fruntea ta
Ascunde gînduri din inima mea
Pentru că ochii tăi
Privesc cu lumina sentimentelor mele
Pentru că gura ta
Nu simte decît gustul amurgului de pe
buzele mele
Pentru că tu te îmbraci cu umbra trupului meu
Pentru că cercul trupului tău
Nu e cu adevărat rotund decît în sfera sufletului meu
Pentru că prin tine am ajuns la mare
Cîzînd ca o pasăre din cercul singurătății mele
Mă gîndesc la tine
Sever Hanganu

REMEMORĂRI

Ce baluri trăgeam, domnule...

Am mai fost la un bal de noi mai știu cînd... De fapt, dacă mă gîndesc mai atent, nici nu mai știu exact ce înseamnă cuvîntul bal. Are o rezonanță desuetă și melancolică. Cele două consoane explodînd între răsunările vocale se estompează și cuvîntul nu vibrează și nu-mi transmite nimic. La dictionar scrie lapidar: petrecere cu dans, (organizată seara și noaptea), într-o sală special pregătită în acest scop... Așa e. De fapt, așa era...

Am cîntat în nestire cu mici pauze de întreoare, vreo patru ore. Vals, tango, foxtro, rumba, învîrtă și de-a lungul... În ziua de douăzeci și nouă, în mijlocul sălii mîrosind a motorină și săpun roz, o arie în alb și-a făcut apariția. O domnișoară trecută de prima tinerețe, cu o ciudată grimasă de tristețe pe chip. Avea o rochie ajurată cu dantele și pîrul strîns în inevitabilul coc provincial denunțat fire de argint. Cred că era cineva!

CONFABULE

Un țaran trece strada

Ajunsesi și la mare / viriu / singur / femeia îl murise săraca / sau mă așigurasă / se va vedea / oștii / gospodăria vileșă / și păsările / astea îl întîrziase pînă la găz-zeci de ani / dar acum copiii erau toți la ei acasă / se descurcă și ei fără el cum pot / gospodăria și se micșorase / de / ca la munte cînd plouă lung și îndesat / o mîstac de picături de ploaie / vîșie și păsările se duseră și aște căre încoro / odată cu puterea lui / așa că / în sfîrșit / ajunsesi și el la mare / pe malul ei / în oștumul lui lefin / cu cămașă albă și cravată subțire / iar acum își umbra oștii cu palma atîrnînd-se de lanțul și în iat-ul / valurile albe unele după altele / cu ce-o fi semănînd marea asta / se întrebă / mirat că nu și-o închisese pînă atunci / e cum te-ai uita la cer de sus în jos / nu?

Julian Neacsu

PSUEDO-CULTURA PE UNDE SCURTE

Neodogmatismul terorist

momentul să simplificăm prea lungă excursie în lumea întințată a falselor noțiuni și concepții promovate în chip colectiv de unii adăptori ai diversivnei așa-zis culturale a "Europei libere" asemenea investigație ajunge, atunci cînd e călăuzită de simțul adevărului, tot la ireductibila idee a dogmatismului, unde încep și se termină toate programele anti-românești. Acest examen, întins pe sute de pagini și care se apropie de sfîrșit, a avut necontenit în vedere metamorfozele dogmatismului și repeat acum ceea ce am spus-o în câteva rânduri foarte pe înțeles: a descrie soarta postbelică a culturii românești e cu neputință în absența unui examen al dogmatismelor care au străbătut-o. Ceea ce am făcut, adeseori cu eforturi considerabile, e, cred, o contribuție dedicată acestei maldici care împiedică întodeauna cultura să își urmeze înaintarea naturală; nu m-am rezumat la opțiunile altora; tema stingătoare de perioade propriu-zis dogmatice și nu am făcut un documentar înconștient, vînd să exemplific mai puțin și să examinez mai degrabă fenomenul prin intervenția teoretică.

Agadar, dogmatismul; care sînt momentele lui post-belice, legate de românești Modelul diversivni este simplu: ar fi vorba de o scurtă perioadă liberă, unde participarea scriitorilor ar fi fost, în chip nediferențiat, pozitivă (ajutată aceasta și de pluralismul politic), apoi — un deceniu de luxuri și de refluxuri, caracterizat mai ales printr-o "duplicitate" a literaturii care nu exprimă defel poziția creatorilor și, în fine, o recrudescență a unui neo-dogmatism, survenită în ultimii zece-cincisprezece ani, după o prea lute consumată perioadă de "deschideri" (înțeleg prin contacte, de fel sincronist, cu Occidentul). Acest model este exact și face abstracte de caracteristicile dogmatismului în condițiile locale: în literatura română, dogmatismul este întodeauna anti-național, sincronist indiferent de punctele cardinale, și poate să atingă din condiția de proiect poziția principală artistică numai pentru acela care îl plătește și fără vreo diferență între fracționisme promovate azi de către diversivni și aceste vorbe de tot simplificatoare? Nu prea este.

VOEVODIȚA...

Valeria Mihail Sadoveanu putea să focă parte din familia spirituală a lui Ioan Dudaș, eroul lui Ionel Neamțului și nici în suferințele celor care am cunoscut-o-am respectat-o, am iubit-o. Rîndu-se din legămîntul necîntat de a nu publica nici un vers dedicat ei de soțul său decît la împlinirea centenarului nașterii acestuia, (volumul "Damon"), i-a îngăduit prietenului Constantin Mitru, frațele său, să-mi încredințeze, cu mulți ani în urmă, două poeme pentru o pagină în "Gazeta literară", iar apoi altele, pentru pictura lor în insemnările mele despre Valea Frumoasă, cea veche și cea nouă, în "România literară".

Odăta, la altă "masă a umbrelor", voi stăru mai mult asupra chipului Valeriei Sadoveanu, scriitor modest și exemplar, mai modest și exemplar. Prietenia ce mi-a ardat-o, în puținele întîlniri, a fost numai din bunădint, din încredințarea că îl înțelegeam

Tiberiu Utan

30 iulie 1985

Flacăra veșnic vie

Urmare din pag. 1

Flacăra veșnic vie

Urmare din pag. 1

VOEVODIȚA...

Ne găseam împreună cu Demostene Botoc în apartamentul său din strada principală a satului Ioanna Cismigiuului. A cele trei-patru ceasuri care uitaseră de musafiri a venit vorba despre Mihai, tîndrul ofiter erou, talentat scriitor, ca de altfel și alții din familia sa. Doamna Valeria, Voevodicița, a zis: "La primirea sîrui ne-am sperat de un răspuns cu urmări tragice din partea maestrului. Dar ea a rămas nepătruns. A plecat fruntea, s-a ridicat și s-a retras în odala sa. Trei zile nu a părăsit-o și nimeni nu cuteza să-i tulbure durerea și singurătatea. În cea de a patra zi, dimineață, ni s-a arătat, la masa de dejun tîndrul. Privind la ceva nevăzut, atîta a spus: "Ardeai merit această jertfă". Apoi s-a confundat în lacrimi".

Cunoscută fiind din scrieri dragostea lui Mihail Sadoveanu pentru Ardealul meu și pentru ardeleni, nu am mai avut rostire. Am păstrat cîteva clipe de tăcere și am plecat, după ce am sîrutat mîna Voevodiciței noastre. Mîna pe care o sîrut și acum, la ultima desparțire.

Tiberiu Utan

30 iulie 1985

Flacăra veșnic vie

Urmare din pag. 1

Flacăra veșnic vie, aduce o strălucită contribuție, larg recunoscută, la îmbogățirea socialismului cu noi teze și idei de stringentă actualitate și de largă perspectivă. Pînă în centrul concepției și politicii sale omul ca totalitate, cu întreaga universitate și viața materială și spirituală, partidul nostru, secretarul său general, au considerat întodeauna drept o înaltă datorie comunistă slujirea fără preget a intereselor fundamentale ale poporului, lupta și munca fără odihnă pentru fericirea oamenilor, a tuturor și a fiecărui în parte. Conducătorii partidului nostru au înțeles că partidul și statul nostru făurirea omului nou, constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului constituie un obiectiv central al întregii activități politico-ideologice și educative desfășurate de către partid, de către organizația revoluționară de tineret și de către toți factorii educaționali din societatea noastră. Omul nou nu reprezintă un model învariabil, un tipar de perfectă moralitate, cărora trebuie să li se conformeze realitatea, viața psihică, intelectuală și morală a membrilor societății. Tovarășii Nicolae Ceaușescu au făcut în numeroase rânduri precizarea extrem de importantă conform căreia unismul socialist revoluționar își întemeiază superioritatea reală asupra oricărei forme de unismul ce l-a precedat pe terenul solid al relațiilor sociale în condițiile desfășurării și realizării, asupriși și însoțiri omului, afirmării depline egalității și libertății omului de a acționa în mod conștient pentru împlinirea propriilor sale personalități, pentru edificarea propriului său destin. Unismul revoluționar concepe înflorirea și dezvoltarea multilaterală a personalității umane nu în chip izolat, monadic, ci în strînsă conexiune cu înflorirea și dezvoltarea generală a societății. Fiericirea personală nu poate fi realizată încălcînd dreptul la fericire al celorlalți oameni în mijlocul cărora trăim și numai în contextul înfăptuirii fericirii tuturor celor din jurul nostru a fericirii poporului căruia îi aparținem, a fericirii întregii umanități.

Am sărbătorit în aceste zile două decenii de la istoricul Congres al IX-lea al partidului, congresul redobîndirii demnității și încrederii noastre în spiritul veșnic viu al socialismului, congresul remășiilor de sine a României, congresul prin care ne-am fixat în conștiința contemporanității o înconfundabilă identitate. Acest moment aniversar ne revelează însă mai înainte de toate privilegiul pe care l-am avut și îl avem de a fi părtași la o operă unisă și minunată, fără precedent: făurirea unei societăți afiate sub semnul de flacăra al unismului revoluționar, o societate în care omul este valoarea supremă și care se înalță necontenit odată cu înflorirea plenară a personalității umane.

CONFABULE

Un țaran trece strada

Ajunsesi și la mare / viriu / singur / femeia îl murise săraca / sau mă așigurasă / se va vedea / oștii / gospodăria vileșă / și păsările / astea îl întîrziase pînă la găz-zeci de ani / dar acum copiii erau toți la ei acasă / se descurcă și ei fără el cum pot / gospodăria și se micșorase / de / ca la munte cînd plouă lung și îndesat / o mîstac de picături de ploaie / vîșie și păsările se duseră și aște căre încoro / odată cu puterea lui / așa că / în sfîrșit / ajunsesi și el la mare / pe malul ei / în oștumul lui lefin / cu cămașă albă și cravată subțire / iar acum își umbra oștii cu palma atîrnînd-se de lanțul și în iat-ul / valurile albe unele după altele / cu ce-o fi semănînd marea asta / se întrebă / mirat că nu și-o închisese pînă atunci / e cum te-ai uita la cer de sus în jos / nu?

Julian Neacsu

PSUEDO-CULTURA PE UNDE SCURTE

Neodogmatismul terorist

momentul să simplificăm prea lungă excursie în lumea întințată a falselor noțiuni și concepții promovate în chip colectiv de unii adăptori ai diversivnei așa-zis culturale a "Europei libere" asemenea investigație ajunge, atunci cînd e călăuzită de simțul adevărului, tot la ireductibila idee a dogmatismului, unde încep și se termină toate programele anti-românești. Acest examen, întins pe sute de pagini și care se apropie de sfîrșit, a avut necontenit în vedere metamorfozele dogmatismului și repeat acum ceea ce am spus-o în câteva rânduri foarte pe înțeles: a descrie soarta postbelică a culturii românești e cu neputință în absența unui examen al dogmatismelor care au străbătut-o. Ceea ce am făcut, adeseori cu eforturi considerabile, e, cred, o contribuție dedicată acestei maldici care împiedică întodeauna cultura să își urmeze înaintarea naturală; nu m-am rezumat la opțiunile altora; tema stingătoare de perioade propriu-zis dogmatice și nu am făcut un documentar înconștient, vînd să exemplific mai puțin și să examinez mai degrabă fenomenul prin intervenția teoretică.

Agadar, dogmatismul; care sînt momentele lui post-belice, legate de românești Modelul diversivni este simplu: ar fi vorba de o scurtă perioadă liberă, unde participarea scriitorilor ar fi fost, în chip nediferențiat, pozitivă (ajutată aceasta și de pluralismul politic), apoi — un deceniu de luxuri și de refluxuri, caracterizat mai ales printr-o "duplicitate" a literaturii care nu exprimă defel poziția creatorilor și, în fine, o recrudescență a unui neo-dogmatism, survenită în ultimii zece-cincisprezece ani, după o prea lute consumată perioadă de "deschideri" (înțeleg prin contacte, de fel sincronist, cu Occidentul). Acest model este exact și face abstracte de caracteristicile dogmatismului în condițiile locale: în literatura română, dogmatismul este întodeauna anti-național, sincronist indiferent de punctele cardinale, și poate să atingă din condiția de proiect poziția principală artistică numai pentru acela care îl plătește și fără vreo diferență între fracționisme promovate azi de către diversivni și aceste vorbe de tot simplificatoare? Nu prea este.

Artur Silvestri

3 AUGUST 1985

VASILE VOICULESCU

Urmare din pag. 1

produce numeroase și concludente exemple recrutate din cele mai diferite zone etno-geografice ale lumii. Cînd trece la pregătirea inițială a păstorilor distribuiți în regiunile scenariului magic, bătrînul Căciulă-mpietit, revine asupra tabloului în cauză, ca expresie a ideii de castitate bărbătească, în contextul unei întîrșiri de poruncă și instrucțiuni de aceeași natură. "După ce l-a lăsat, i-a ghilțit și le-a dat primele, a început un soi de inițiere cu fiecare în parte. Omul a fost dăscălit în taină ce să facă, cum să se poarte. Trebuie să se păstreze curat, să nu ocîrșască, să nu pomenească pe diavol, să nu se atingă de rachi și de tutun, să nu se pingărească cîrmua cu vreo vîșie. Și, mai presus de toate, să rămie mut. Orice s-ar întîmpla să nu scoată o vorbă tot timpul cînd intră în trîmba vrăjilor". Înșă, înainte de a proceda la acest minutios instructaj de producere a focului, o adevărată ceremonie a purificării — marelui vrăjitor nu uită să dea curs clauzelor tabuizate potrivit căreia locul acțiunii se cîvine să beneficieze întocmai de însemnabile materiale caracteristice civilizației preistorice. Se renunță la miștoacele "artificiale" de producere a focului ("întîia trebuie a fost să se stingă focul țirei, foc nou, aprins cu amnar ori chibrit") și se revine la procedeele primordiale, născător al focului viu, dăruit cu atribute magice benefice ("A atîta vechiul foc, focul viu, singurul care are înțelegere la duhul Științei, care-l zămislește ca pe un copil, trebuie să ținească, sămîntă vie, dintr-o sîrșirează de lemn tare, frecată într-o gaurică scobită în alt lemn mai slab"). Apoi, bătrînul Căciulă-mpietit se arată la fei de decîș în privința obiectelor tabu proveniențe din prelucrarea metalelor, care în trîmba vrăjilor magice primitive se află constant sub semnul exorcizării malefice: "După asta s-a îngrijit să adune toate lucrurile și untele de fier sau orice soi de metal din gospodăria țirei, topoare, cutite, căldări. Pînă și piștorele l-a ridicat. Laptele se înfierbîntă în pe vîșie cu colțoane de piatră și numai în ciubere de lemn. A scos tăncălele de la gîtul vitelor. Le-a lăsat acioșe. În plămădu lor intră argintul îndelucit vrăjilor. A despoiat oameni de bricege și amnare, le-a scos chîmirile cu capace de alamă, inelele din argint. Întîia apron pe l-a atînat sfîrcul urechii ca să-i tragă cercelul înepentit ocold de mîică-cînd îl născuse, ca să-i trîncăne. Pe toate le-a dotat departe, într-o vîșăună, sub un morman de bobovani năruți". Să reținem, deci, excepțarea argințului din componența acioșelor, fapt înțeles în limpede motivat din unghiul contextual magic cu trimiteri atîta la simbolistica ocultă înculcată acestui metal prețios, cît și la sugestiile ezoterice securizante legate de obiectele feteș specifice comunității pastorale. În fine, nu trebuie să pierdem din vedere un alt element important al aparținînd arsenalului vrăjitorilor de mare bătrînu în trîmba vrăjilor: "În răstîmpuri culegea buruienți și rădăcini de pe colcouri, țără cu smel, brîncă de urs, turta lupului. Din ele plămăde băutura vrăjilor, cură de virtute și chezușulele biruinții. Și strîns într-o cădă pîită după usa stonului".

Cum se vede, în felul său, bătrînul Căciulă-mpietit e un vrăjitor-savant cu nimic mai prejos decît diabolicul anticar Ruben (Riven) din Sărmanul Doins al lui Eminescu. Cîș deșpre arta de a-și transpune scenic programul, eroul voiculescian este un neînțeles meșter; cele două memorabile episoade fantastice autonome din care se compune marelui scenariu ezoteric al povestirii constituie tot atîtea probe strălucite. "Cînd a fost gata — se spune în introducerea primului episod — i-a întorocat pe toți și a făcut cîteva probe, închipind cum arată să se desfășoare pe scena teatrului. Așadar, în acest studiu inițiale scenariului fantastic își asumă ca mod de exprimare "specia" jocului magic, Bătrînul Căciulă-mpietit pune la cale un spectacol de o extraordinară autenticitate ritual-mitică. "Vizualizarea" jocului magic îmune dîna primul moment — prin pregnanța realistă a cadrului scenic, pe care stăpîn absolut, dovînd o dibăcie regională de mare vrăjitor, bătrînul îl domîcă cu prezența sa. "Într-o noapte fără lună prielnică ursului, unchișul a dat drumul tînelor. A intrat pe întunec în slomul de vîlătuți, unde nimeni nu avușese îngăduința să mai calce. Clobanii mincau și dormeau pe-aferă. Acolo a atînat focul mocnit pe vîtră în stînga. Lipită de peretele din fund al odăii, alcătuișe pe acuns o iesele acoperită cu o piele de vită albă sub care mișca ceva. Bătrînul se abatu de tîdud mai bine plece pește lade leșiei și o potrivu cu cornele în atar. Apoi ieși să aducă pe rînd, cite unul-unu, pe cei șapte boari, care i se supuneau tăcuți. Ei se ridicară muți, trei de-o parte și trei de alta, a uși, ca două arpi în laturile celui de al șaptelea, vîșatul, rîmas în mijlocul lor. La un semn, flăcăii se răscruce pe călcîie și își înfierășă ciomegele drept de-a lungul peretilor. Apoi se-nvoarsă la loc și se culcară, fiecare în dreptul bîtel din spatele lui. Lungii la pămînt, făceau acum o jumătate de cerc, cu deschidere spre iesele din fund, strălucii ca de niște sultii de cele șapte ciomege".

Beneficiind de o asemenea prolog caracteristic prin gravitatea realistă a înscenării, desfășurarea propriu-zisă a jocului magic se îmune prin implicarea lui logic narativă și prin absoluta funcționalitate magică a elementului spectacular.

CONFABULE

Un țaran trece strada

Ajunsesi și la mare / viriu / singur / femeia îl murise săraca / sau mă așigurasă / se va vedea / oștii / gospodăria vileșă / și păsările / astea îl întîrziase pînă la găz-zeci de ani / dar acum copiii erau toți la ei acasă / se descurcă și ei fără el cum pot / gospodăria și se micșorase / de / ca la munte cînd plouă lung și îndesat / o mîstac de picături de ploaie / vîșie și păsările se duseră și aște căre încoro / odată cu puterea lui / așa că / în sfîrșit / ajunsesi și el la mare / pe malul ei / în oștumul lui lefin / cu cămașă albă și cravată subțire / iar acum își umbra oștii cu palma atîrnînd-se de lanțul și în iat-ul / valurile albe unele după altele / cu ce-o fi semănînd marea asta / se întrebă / mirat că nu și-o închisese pînă atunci / e cum te-ai uita la cer de sus în jos / nu?

Julian Neacsu

PSUEDO-CULTURA PE UNDE SCURTE

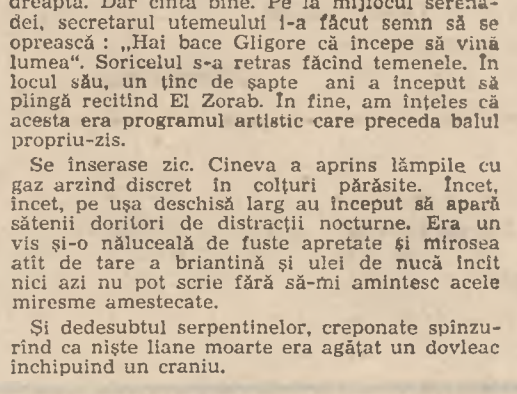
Neodogmatismul terorist

momentul să simplificăm prea lungă excursie în lumea întințată a falselor noțiuni și concepții promovate în chip colectiv de unii adăptori ai diversivnei așa-zis culturale a "Europei libere" asemenea investigație ajunge, atunci cînd e călăuzită de simțul adevărului, tot la ireductibila idee a dogmatismului, unde încep și se termină toate programele anti-românești. Acest examen, întins pe sute de pagini și care se apropie de sfîrșit, a avut necontenit în vedere metamorfozele dogmatismului și repeat acum ceea ce am spus-o în câteva rânduri foarte pe înțeles: a descrie soarta postbelică a culturii românești e cu neputință în absența unui examen al dogmatismelor care au străbătut-o. Ceea ce am făcut, adeseori cu eforturi considerabile, e, cred, o contribuție dedicată acestei maldici care împiedică întodeauna cultura să își urmeze înaintarea naturală; nu m-am rezumat la opțiunile altora; tema stingătoare de perioade propriu-zis dogmatice și nu am făcut un documentar înconștient, vînd să exemplific mai puțin și să examinez mai degrabă fenomenul prin intervenția teoretică.

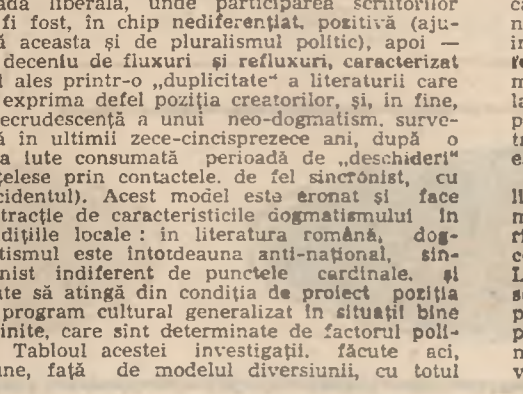
Agadar, dogmatismul; care sînt momentele lui post-belice, legate de românești Modelul diversivni este simplu: ar fi vorba de o scurtă perioadă liberă, unde participarea scriitorilor ar fi fost, în chip nediferențiat, pozitivă (ajutată aceasta și de pluralismul politic), apoi — un deceniu de luxuri și de refluxuri, caracterizat mai ales printr-o "duplicitate" a literaturii care nu exprimă defel poziția creatorilor și, în fine, o recrudescență a unui neo-dogmatism, survenită în ultimii zece-cincisprezece ani, după o prea lute consumată perioadă de "deschideri" (înțeleg prin contacte, de fel sincronist, cu Occidentul). Acest model este exact și face abstracte de caracteristicile dogmatismului în condițiile locale: în literatura română, dogmatismul este întodeauna anti-național, sincronist indiferent de punctele cardinale, și poate să atingă din condiția de proiect poziția principală artistică numai pentru acela care îl plătește și fără vreo diferență între fracționisme promovate azi de către diversivni și aceste vorbe de tot simplificatoare? Nu prea este.

Artur Silvestri

3 AUGUST 1985

Desen de Sabin Ștefanuț

Desen de Sabin Ștefanuț

CULTURA ROMĂNEASCĂ ÎN LUME

Un studiu despre Brâncuși

Printre exegezele brâncușiene, care s-au îndesit în ultimul timp ca urmare a drumului ascendent pe care-l parcurge însăși opera lui Brâncuși în conștiința secolului...

să-și dea seama, pertinent, în cadrul întregii strădării actuale de descifrare a „miracolului” brâncușian, de locul lui propriu-zis, efectiv, pe care să-l rostească cu luciditate...

În acest sens, îmi permit să consemnez, una dintre cele care îmi apar, cele mai importante relevări ale aportului brâncușian în acest studiu și anume aceea a unui spațiu nou...

La întințit, de fapt, pe Brâncuși, în două rinduri, „sau în două moduri” — după cum a consemnat în prefața pe care a scris-o în românește pentru ediția această românească a studiului său prima: de mult, când fusese licean și îl întâlnise în Târgu Jiu...

Formele brâncușiene, ca atare, nu sint abstracte, cu tot abstractismul lor, ci „instaurate” o lume, care face prezentă natura...

Materializarea acestui spațiu nou și a formelor care îl articulează înscriu opera brâncușiană pe linia unei îndelungi deveniri ca operă revoluționară...

Fără să fi exprimat decât prea puțin din toată importanța pentru noi a acestui studiu, sper totuși să fi schițat, măcar să fi încetat, cumva, imperioasă necesitate a strabaterii lui de către orice om de cultură...

Nina Stănculescu

Brâncuși: „Cumințenia pământului”

Cursurile de vară

Cursurile de vară și activitatea științifică de limbă, literatură, istorie și geografie română organizate de Universitatea Bucurească...

Liana Marinescu

LA CINEMATOGRAFIA organizată a fost inaugurat cu o serie de filme documentare românești între care: „Măntuana umedă de pe pista aeroportului Adresa, în albaneză, spre a grâncușului, Patria este...”

ANSAMBLUL ARTISTIC „Junii Sibului” a participat cu oosest succes la Festivalul mondial de actori de la Drammensveien (13-14 iulie)...

Ismail Kadare sau permanența neliniștii

fenomenul literar albanez este cunoscut foarte puțin la noi, sau chiar deloc. Devenită rodnică în condițiile edificării societății socialiste...

Absolvent al Universității de Stat din Tirana, scriitorul (n. 1936, la Gjirokastrë) își perfecționează arta urmând cursurile Institutului de literatură „M. Gorki” din Moscova...

În aceeași perioadă, poetul de-acum consacrat Ismail Kadare publică primul său roman, intitulat „Nuntă”, roman care ridiculizează un fenomen aflat în anii aceia în atenția opiniei publice albaneze...

Kadare, considerându-se dintotdeauna un reprezentant anonim al unei societăți care încă mai poate suferi îmbunătățiri, dar dreptă și generoasă în esența ei...

În acest răstimp, la editura „Naim Frashëri”

din Tirana sint publicate romanele „Cronică în piatră” (aflat în planul editurii „Univers”, în versiunea românească a autorului acestor rinduri), „Ceteata” și „Generalul armatei moarte”...

Dăluită în cremene pare figura țărânului Nik Martin din romanul „Generalul armatei moarte”, coborât din satul său de munte pentru a întâmpina cu pușca în mână pe cotropitorii fasciști debarcați la Durres...

În 1971 vede lumina tiparului eseu „Autobiografia poporului în versuri” în care, pornind de la ideea că cultura unui popor și în speță folclorul său ogindesc fidel adâncimi spiri- nebănuite, nereperabile și trănicioare...

În aceeași perioadă, la invitația Universității din Tirana, Ismail Kadare ține o serie de prelegeri la Facultatea de literatură, prelegeri având ca temă literatura considerată „decadentă” și reunite apoi în volum...

Penru Kadare istoria este doar un pretext. „Să te apleci asupra istoriei pentru ca din ea, tu, cetățean al secolului XX, să tragi concluzii pentru viitor — iată misiunea scriitorului militant”, declara I. Kadare cu ocazia unui interviu acordat revistei literare „Drita”...

Intreaga sa creație de până acum nu i-a dezis profunzele de credință.

Marius Dobrescu

ISMAIL KADARE

Patria

Patria nu-i doar o țară, o țară de bătrâni, Mantuana umedă de pe pista aeroportului Adresa, în albaneză, spre a grâncușului, Patria este...

Mal fermă decât pista de Mai oștaş decât orice oșt-beton,

Patria este Trandafirul de pe fiece mormint de eroi, Năframa cernită a mamei de flăcări, Șirul de refugiați cu chipuri cetințe

REVISTA STRAINA

LA BIBLIOTECA din Gotha (R.D.G.) a fost găsit recent un poem aparținând lui Francesco Petrarca. Autorul acestei descoperiri este profesorul italian Felice...

SCRITORUL spaniol Camillo Jose Cela a fost ales președinte de onoare al asociației „Cultura Latină”. El îi urmează în această funcție cunoscutului autor argentinian Julio Cortazar...

INEDITA ecranizată după „Cel trei muschetari”, arhicunoscutul roman al lui Alexandre Dumas este pregătit, în colaborare, de studenții italiene și sovietice...

ACASA

Supusă trandafirului

deschid obloanele dinspre Mare și mă lovesc în fața roii de fluturi albi. Mi-au plins stelele la feroastră, azi noapte, altă explicație nu există. Piriștiți cu gilceava a două turturele, plopii canadieni spun basme persienești...

în căldări cu catran. Ciupercile din asfințitul pământului înalță în aer supărări minore. Pluta, sarea, pipercul și arborii de plută. Ceea ce mă ține-n uimire și-mi luminează visele e o nua de dafin-dind în floare. Seamănă cu socul. Dovadă certă că gloria-i trecătoare, scorbă și blestemată. Numai norocul soarepe dreptatea și arde-n flăcări alb-baie.

1 august 1985

Fănuș Neagu

O stilistică a analogiei

Formele izestrate cu autonomie semnificativă din pinzele lui Francesco Vaccarone, nu lasă să se întrevadă efortul de durată al artistului în construirea unei obiectivități a picturii...

struind imagini din forme plane Vaccarone a sugerat volume încârcate de o senzuală și umană energie. Ciclurile „Flori rânite”, „Războinic”, „Istabiliri”, „Les clochards” ne dezvăluie un artist conștient de faptul că abstracția este interesantă ca modalitate de expresie artistică doar ca emanatie a realului...

Strălucind, lumea se evaporase. În departările drumului O căruță pierdută, Pe terasa administrației portuare Vălcarea o flamară bernă. Cine să fi merit?

catii deloc generice, imagini care la prima vedere apar reci, fiind, dimpotrivă, înfășurate într-o crustă de pietrele”

Grigore Arbore

Balcanice

IANNIS RITSOS

Amiază

Se dezbrăcaseră și intraseră-n apă; amiază; Apa răcoasă nicicum să le-mpediece-atingerea. Tot Țărnuț strălucind piatră la marginea văzului Mori, rol, părăsit, Depărtatele case ședeau zăvorite. Strălucind, lumea se evaporase. În departările drumului O căruță pierdută, Pe terasa administrației portuare Vălcarea o flamară bernă. Cine să fi merit?

ALEXIS ZAKINTOS

Mare iluminată

Lumina de deasupra valului Acestei mări Deja nu-i a stelelor Ci a ochilor mei, Ai încetatului.

IORGOS TEMELIS

Aici există

Aici există o ușă dublă, Aici o oglindă; Aici, gravată, o ramă de lemn.

Imi putești spune ce s-a-nîmplat Cu cel ce șede-a aici? Unde l-au așezat, unde l-au îngropat?

În românește de Dumitru M. Ion

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteleță, Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncți), George Șuciu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlilor nr. 1, tel. 17 82 80

ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 118, tel. 60 74 96

Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCINTEII